

Nepartinis Lietuviu Laikraštis

Semanario Lithuano Independente

PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Pietų Amerikoje
metams 125000, Lietuvoje ir kitur 205000

Atskiras numeris — 300 reisų

S. Paulo, Rua da Mooca 1721

LIETUVIŲ AIDAS BRAZILIJOS JORNAL LITHUANO ECHO.

Nepartinis Lietuviu laikraštis
Semanario Lithuano Independente

JOSÉ LEITE DE SALLES
Redactor—Chefe

Redakcijos ir Administracijos adresas:
S. Paulo R. da Mooca, 1721

10-ti metai

Brazilija — São Paulo 1939 m. Spalio — Outubro 21 d.

25238512 Nr. 44 (492)

Lietuvos kariuomenė pasirengusi eiti

Vilniun

Lietuva paskyrė dideli kredita Vilniaus krastui. - Atvyko
Kauno sovietų atstovai. Kaunas pasiliks Lietuvos sostine. - Ivaizdus pranešimai

Sovietu - Suomiu Santykiai Blogėja

NUSKANDINO ANGLŲ LAIVA.

Is Londono pranešama, kad vokiečiai povandeniniais laivais nuskandino dideli Anglų laivą „Yorkshire“. S. Amerikos laivas išgelbėjo 223 keleivius.

REINO UPE — PAVOJUS VOKIECIU TVIRTOVĖMS

Prancūzai praneša, kad Reino upės vanduo kyla ir sudaro dideli vokiečių tvirtovėms pavojų. Pranešimai sako, kad siegiamo liniją vanduo gali užlieti.

Vokietijos karo vadovybė praneša, kad nuo pradios karo su prancūzais ligi dabar vokiečiai paėmė neišsėmę 25 prancūzų karninkus ir 664 kareivius ir puskarininkus.

Vokiečių spauda komentuoja vykstanti prancūzų-vokiečių karą. Vokiečiai sako, kad vakarų fronte pozicijos nepasikeitė nuo pat prancūzų paskelbimo karo vokiečiams, nes esą, ligi šiol dar nėra buvę jokio rimtesnio mušio. Prancūzai, esą, kaip stovėjo tose patiose pozicijose tebesiranda ir dabar ir prancūzų spaudos pasigyrimai apie kokius tai dienus laimėjimus vakarų fronte meko nepasako, nors jokių laimėjimų ligi šiol nei prancūzai, nei vokiečiai neaprašė dar to, kad nebūvo dar tikro karo.

ESTIJON IZENGE RUSAI.

Is Maskvos pranešama, kad Spalio 19 d. ryta izengė raudonoji armija Estijos teritorijon, kaip tai numatyta ir susitarta neseniai pasirašytoje sutartyje.

PABEGO RUSIJON.

Daug Lenkijos buvusių parlamentato atstovų žydu, užėmus Lenkiją vokiečiams, pabėgo Sovietų Rusijon. Kažin kaip jie tenai bus priimti. Rusai tokių pabėgėlių nelabai mėgsta.

NEV YORKAS. Anglų laivai per šią savaitę sulaukė daug svetimų laivų su kontrabanda, kurie gabeno įvairias prekes Vokietijon. Prekiu suminta apie 3,000 tonu.

15 ZUVO LEKTUVO KATASTROFOJE.

Is Romos praneša, kad notoli Malagos nukrito italų didelis keleivinis lėktuvas ir užsimušė 15 jama važiuosiu žmonių.

MADRIDAS. Ligi šiol Ispanijos sostinė buvo Burgos miestas, kur buvo visa Franco vyriausybė, dabar jau Franco ir jo vyriausybė persikėlė į Madridą ir Madridas vėl tapo Ispanijos sostinė.

NUSTATYTOS SOVIETŲ LIETUVOS SIENOS.

Is Lietuvos pranešama, kad jau nustatytos galutinai Sovietų Rusijos-Lietuvos sienos. Lietuvos kariuomenė jau parengta žengti į Vilnių ir okupuoti tą kraštą ir priskirti prie Lietuvos. Dabar laikinai Vilniaus krašto o taip pat ir miestą valdo laikinai sudarytas komitetas. Įėjus Lietuvos kariuomenei, laikinąją valdžią bus panaikinta ir visa krašto administracija pereis į Kauno vyriausybės rankas. Dar tikros datos nėra nustatyta, kada Lietuvos kariuomenė turės iiti Vilniun, bet tas bus įvykių greitas. Vilniaus krašto labai skursta. Jis sunaikintas karo, daugybė šia yra pabėgėlių, vien tik žydu priskaitoma ligi 100,000 atbėgusių iš Lenkijos. Daugybė yra lenku ligoninės ir mokyklos pripildytos sužeistų. Visa tai kelia didelio rūpesčio Lietuvos vyriausybei. Vilniaus kraštu Lietuvos vyriausybė paskiro dideli kreditą iš valstybės išdo, net 2,700,000 svarų sterlingų. Visoje Lietuvoje eina aukų rinkimai gelbėti Vilniaus krašto gyventojus iš skurdo. Vilniuje yra didelis trūkumas maisto ir kitokių produktų. Viskas dabar siunčiama iš Lietuvos.

KAUNAS DAR LIKS LIETUVOS SOSTINE.

Lietuvos vyriausybė nutarė dar nesikeisti į Vilnių ir sostinė palikti Kaune Vilnius bus tik Lietuvos administracija visais valdžios apratais liks Kaune.

ARESTAI VILNIAUS KRASTE.

Havas praneša, kad Vilniaus krašte ir pačiame Vilniaus mieste areštuota daugybė socialdemokratų. Kas juos areštuoja nežinia.

REAKCIJA LIETUVOJE.

Vokiečių telegramu agentūra skelbia, kad Lietuvoje prasidėjusi reakcija prieš pažangią visuomenę. Areštuoti žurnalistai, sulaikyti kairiųjų laikraščiai. Pranešimai sako, kad pastarieji reikalavo politinėm kaliniams amnestiją.

SUDARYTAS BALKANŲ BLOKAS.

Anglams su prancūzams pasisekė prieiti prie Balkanų sudaryti sutartį, su turkais ir sustiprinti Balkanų valstybiu bloką prieš vokiečių rusu bloką. Balkanų valstybiu blokui vadovaus Italija. Taigi, organizuojasi naujas blokas, nukreiptas prieš vokišką fašizmą ir komunizmą ir tam naujam blokui vadovaus fašistinė Italija. Hitlerio Mussolinio biulystės jau nėra. Romos-Berlyno sąjū visiskai sulūzo.

LONDONAS. Is Londono pranešama, kad smarkiai sumušti japonai prie Changcha miesto.

SOVITU ATSTOVAI I LIETUVA.

Is Kauno pranešama, kad i Lietuvą atvyko Sovietu Rusijos atstovai pasikeisti lietuvių-rusų pasirašytos sutarties ratifikacijos aktais.

ROMA. Prie Vatikano, popiežiaus valstybės, Lietuva paskyrė naują atstovą p. Gierdvaini. Naujas Lietuvos atstovas iteikė savo kredencialus popiežiui. Prieš tai Lietuvos atstovu prie Vatikano buvo Dr. Gražinis, dabartinis Lietuvos ministeris Pietu Amerikoje.

RUSU — SUOMIU SANTYKIAI BLOGI.

Kaip su kitomis Pabaltijo valstybėmis, taip ir su suomišiais rusai norėjo sutarti. Bet su suomišiais nenusitarinama. Pranešimai sako, kad padėtis tarp suomių ir rusų darosi labai aštri. Suomiai nenori nusileisti rusams ir nenori atiduoti rusų kontrolei savo sąlyg. Suomius palaiko Skandinavų valstybės.

ANGLU — PRANCUZU — TURKU SUTARTIS.

Spalio 19 dieną Turkijoje pasirašyta trijų valstybių — Anglijos, Prancūzijos ir Turkijos savitarpės pagalbos sutartis. Turkai derėjosi su rusais, bet rusų pasiūlytu sąlyga turkai nepriėmė ir sutartį pasirašė su angliais ir prancūzais. Sioji sutartis skaitoma dideliu smugiu rusams.

GABENAMI VOKIECIAI IS PABALTIJO KRASTU

Is Latvijos ir Estijos jau išvežta apie 2,000 vokiečių ir atgabenti Gdynėn. Lietuvos vokiečiai dar kol kas palitki, bet ir jie bus išgabenti. Lietuvos vokiečiai labai bijosi Hitlerio ir nenori išvažiuoti iš Lietuvos.

SOFIA. Spalio 19 d. pasitraukė Bulgarijos ministeriu kabinetą. Nauja vyriausybė sudaryti pavedė Karalius Borisas Kioseivanovui.

TAIKOS NEBUS HITLERIS PAAUKOS DAR MILIJONA ŽMONIŲ.

Is Hitlerio pasiūlytos taikos nieko neišėma. Hitleris pasiryžo vesti karą nežiurint kiek jisai kaštuos vokiečių tautai. Radio iš Paryžiaus praneša, kad esą teko patirti, jog Hitleris yra pareiškęs, jog jisai pasiryžo paaukoti nors ir milijoną žmonių gyvybių, bet prancūzus turia sumušti ir ju tvirtovės pralaužti.

VOKIECIAI KONCENTRUOJASI PRIE LUKSEMBURGO

Prancūzų karo vadovybė tvirtina, kad vokiečiai pirmiausia sulaužys Luksenburgo kunigaikštijos neutralumą. Esą milijoninės vokiečių jėgos koncentruojamos Luksenburgo pasienyje.

PRASIDEDA KARAS VAKARUOSE.

Prancūzų žiniomis, vakarų fronte jau prasideda karas. Vokiečiai stengiasi atmesti prancūzus iš užimtų vietų ir daro stiprias takas. Bet veltul. Paskutinėmis dienomis vokiečių paklojo savo žmonių vakarų fronte apie 600.

NUTYLO GANDAL.

Pereitą savaitę Europos spaudoje buvo paklyde gaudu kad Lietuva pareikalavus iš Vokietijos gražinti jai Klaipėdos kraštą. Bet šitie gandai buvo atsaukti ir apie juos daugiau nieko nesigirdi.

LONDONAS. Didžiausias šių dienu sąjungininku laimėjimas yra angliu prancūzų turku sutarties pasirašymas. Sako anglai.

LENKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS.

Buvusiam Lenkijos respublikos prezidentui Moseickiui atsisakius prezidento vietos, paskirtas buvo Raczkiewicz. Dabartinis prezidentas, jei kartais jam tektų pasitraukti iš vietos, paskyrė nauja savo ipėdini, generola Soszovski. Dabartinis prezidentas serga.

NUTRUKO RUSU — TURKU DERYBOS

Jau buvo rašyta, kad vedamos tarp rusų ir turkų derybos pasirašyti sutarti. Vėliausia žiniomis sako, kad derybos nutruko, nes turkai atsisakė priimti Sovietų sąlygas. Amerikos spauda rašo, kad S. Rusija aplurėjo pirmą nepasisekimą.

Ko reikalavo Rusija iš Turkijos, Amerikų žinio agentūra United Press skelbia tokias rusų reikalavimus, kad Turkija pripažintų jog Balkanai uždaryti Dardanėliu sąsiauri svetimiems karo laivams, kurie nėra Juodųjų juru laivai, ir kt. Vadinasai turkai rusų reikalavimų atsisakė, derybos nutruko.

BRAZILIJA NEPRIPAZISTA LENKIJOS NUKARIAVIMĄ.

Brazilija, kaip ir kitos Europos valstybės, kurios priklausė prie sąjungininku, nepripažista Lenkijos nukariavimo. Kaip tik Lenkijos vyriausybė susidarė Prancūzijoje. Brazilija pasiuntė tenai savo atstovą, buvusi Varšuvoje konsula atstovauti Brazilija prie Lenkijos vyriausybės.

LAISKAI REDAKCIJOJE

Albino Petronis, J. Benertas, Jurgis Balčiūnas, Juozas Javarauckas, Antonio Kuczynski, Juozas Kalibatas, Joao Visockis, J. Zauberis, K. Vaglis, A. Aleksynas, J. Augulis, S. Miksucas, P. Janulis, K. Gerumbauskas, K. Valiunas, K. Jukna, S. Aršaučkas, J. Šepetė, A. Maciūnaitė, Miguel Dautartas, Šlivinskis, J. Kluciuskas, E. Stipreikis, V. Guigai, A. Pitkevičius, J. Jauberis, Sr. J. Vasilius, J. Juška, M. Jurkonis, K. Zermavičius, V. Kivaičius, A. Navickas, J. Belaišius, J. Statkevičienė, L. Tartifa, A. Petranienė, A. Filonas, A. Girekui, J. Tumosa, A. Saporas, M. Jaenkauskienė, A. Paviloniui, Maria Lyninkas de Genevičius, K. Valukonei, V. Aršvila, J. Sukonis, J. Slapšinskas, A. Sadauskui P. Daunaravičiui, Kazys Nisėius, J. Pankanokui, A. Plucensnis, P. Janulis, P. Petkevičius, J. Legas, J. Riekevičius, K. Danilevičienė, Jule Lasienė, S. Ciskanavičius, J. Vārūšila, A. Kuzma, K. Valiūkonis, J. Balčiūnas, J. Marino, J. Vigelia, J. Statsevičiui.

A diplomacia alleman no Baltico

„A retirada das minorias allemans do Baltico constitui a segunda grande derrota da politica germanica, desde o inicio da guerra — diz hoje o „Times“, em artigo de fundo.

A primeira — afirma o articulista — ocorreu quando o plano allemão para o estabelecimento de um protectorado polonez, estendendo-se aos campos petroliferos da Galicia, malogrou por completo ante a pressao sovietica. Foi esse facto que levou os paizes

do sudeste europeu a se aproximarem de Moscova em vez de Berlim. A de agora terá talvez maiores consequencias e bem desastrosas para o prestigio do nazismo na Europa porque o litoral baltico a seculos estava intimamente ligado a Prussia. Toda aquella regio sempre esteve dentro da esfera de influencia alleman, e os dirigentes allemães sempre declararam abertamente que ella constituia o verdadeiro campo de expansao do „espaço vital“ germanico. E'

objecto agora de duvidas a influencia que devera predominar nos paizes abandonados pela Allemanha.

O recente accordo entre a Russia Sovietica, de um lado e a Esthonia a Lettonia e a Lituania de outro, deixa-lhes uma independencia politica e ideologica. Entretanto o poder militar dos soviets significa que apenas Moscova exercera doraavante completa influencia no Baltico, dahi varrendo, por completo, toda e qualquer influencia germanica

Taigi belieka tik Vokietija. Ir jeigu Vokietija kesintusi prieš Lietuvą, Sovietų Rusija eis prieš vokiečius. Stalino-Hitlerio draugiškumas, atrodo, labai abejotinas ir neilgas.

KAS KALTAS DEL LENKIJOS ŽLUGIMO.

Lenkijos nebėr. Buvusi didelė ir stipri valstybė subiro ji išbraukta iš gyvųjų tarp, kol vėl kada nors atsigaus kol vėl atsikels ir atstatys savo, kad ir nepilnas teritorijos sienas.

Kas kaltas dėl Lenkijos žlugimo? Kodėl lenkai, būdami silpnesni, stojo į šį karą, kodėl jie geruoju nesitarė su vokiečiais? Tada juk būtų likęs sveika jų valstybė, nebūtų palaidota tiek daug jaunų žmonių gyvybių, nebūtų tiek milžiniško turto sunaikinta? Juk Dancigas, kurio vokiečiai reikalavo, buvo mažas ir ne taip jau labai žymus trupinėlis didžiulėje Lenkijos valstybėje. Kodėl lenkai nesitarė geruoju, ir kam jie leido pražudyti valstybę?

I šį taip skaudų lenkų tauta klausima atsako pats buvęs Lenkijos respublikos prezidentas Mościckis. Jisai sako kad dėl Lenkijos žlugimo kalti vien tik anglai su prancūzais, nes jie lenkus ivėlė į tą karą ir neleido lenkams tartis geruoju su vokiečiais, žadėdami greitai ir didele pagalba. Lenkai, patikėdami anglių ir prancūzų pagalbą, leidosi karam. Bet sąjungininkai pasirodė per daug ištyžė, pagalbą lenkams jie neprisiuntė. Ir tada baigėsi ugnimi vokiečiai atakavo Lenkijos miestus ir lenkų kariuomenė, tai anglai vokiečius puolė tik tai kalbomis. Aišku, silpnesnės lenkų jėgos už vokiečius, buvo sumuštos, lenkų kariuomenė pakrikdyta ir pagaliau, visa valstybė sulugdyta. Ir vien tik dėl to, kad anglai žadėjo daug o nieko nedavė. Jeigu lenkai būtų žinoję toki angli ir prancūzų lepiškumą, lenkai nebūtų pradėję karo ir geruoju būtų susitarę su vokiečiais ir jiems atdavę tai, ko jie reikalavo. Taigi, darosi isvada tokia: patys anglai padėjo vokiečiams sunaikinti Lenkijos valstybę ir ją užimti.

O Brasil e a Sociedade das Nações

Durante a sessão realizada no dia 12 do corrente pela comissão da organização internacional do Trabalho, encarregada das medidas a serem tomadas nas ocasiões excepcionaes, o ministro Helio Lobo, representante do Brasil, fez a seguinte declaração:

„A actividade da Sociedade das Nações está suspensa politicamente, mas o ideal que alla visa é o ideal humano em tudo quanto elle tem de mais nobre. O Brasil, apesar de não ter membro da Sociedade das Nações está representado em varias de suas commissões e segue com inte-

resse os seus trabalhos.

„E' de se desejar que os trabalhos das secções economica e financeira, de questões sociaes, de cooperação intellectual, do apoio, de hygiene sejam levados adiante, na medida do possivel. A esse respeito devo dizer que a criação de uma commissão internacional, encarada pelo alto commissario da Africa do Sul, sr. Bruce, constitui um passo decisivo a caminho de uma mais intima collaboraçao entre todos os paizes, membros ou não da Sociedade das Nações, entre os quaes se encontra o Brasil.

„A conferencia do Panama constitui uma etapa importante no que diz respeito ao continente americano e á propria Sociedade das Nações. Com effeito, resolvendo os problemas que nos affectam particularmente, não perdemos de vista os outros continentes.

E' sufficiente pensar que nas perturbações que a guerra provoca nas condições sociaes e economicas das republicas do novo mundo, em relação ás mesmas condições da Europa, para imaginar as iniciativas sobre as quaes ha de se pronunciar a „Organização Internacional do Trabalho“.

Lietuva ir Klaipėdos kraštas

Lietuvai reikalingas išejimas į jūrą - Klaipėdos kraštas priklauso Lietuvai - S. Rusija ir Lietuva - Kitos momento žinios

KLAIPĖDOS KRASTAS.

Vokietija, geriau pasakius Hitleris, atėmė iš Lietuvos Klaipėdos kraštą ir jį prijungė prie Vokietijos. Tai teritorijos dalis, yra Lietuvos dalis bet per ilgus metus ją valdė vokiečiai ir dėl to vietos gyventojai suvoktėje. Hitleris paėmė iš savo rankas valdžią, paskelbė, kad jisai išvaduos tuos vokiečius, kurie yra po svetimu „jungu“. Klaipėdos krašto vokiečius jisai išvadavo, užgrobdamas visa kraštą. Sitokių žygių Hitleris padarė Lietuvai didele skriauda. Bet gafi but taip, kad toji skriauda bus atitaisyta ir Klaipėdos kraštas vėl gali grįžti Lietuvai, žinoma, Lietuva užtariant stipresnioms valstybėm kaip Sovietų Rusija.

Hitleris kariaudamas su lenkais, pasiėmė Dancigą ir net puse Lenkijos. Jisai tai padarė dėl to, kad Dancigas yra grynai vokiečių kraštas.

Dabar jisai turėtų atiduoti tai, kas Lietuvai priklauso, būtent: gražinti Klaipėdos kraštą. Reikia manyti, kad ta kryptimi gali vystytis šiuo klausimu reikalai.

Sovietams susitarus su Baltijos valstybėmis ir pasirašius sutartis, visi vokiečiai, gyvenantieji šiuose kraštuose, privalo išvažiuoti į Vokietiją. Tas daroma dėl to, kad Hitleris „vadudamas“ savo

kraujo brolius, kartais, nepareikalautų visai svetimu kraštų. Dėl to, jeigu jisai yra toka „vaduotojas“ tai tegul ir pasiima visus vokiečius, kurie yra apsigyvenę Pabaltijo valstybėse, jisai gal ir nenorėtų, bet vykdydamas savo politiką, jis turi juos pasiimti ir apgyvendinti savame krašte. Tas daroma. Iš Estijos ir Latvijos šimtai vokiečių gabenama Vokietijon ir ikurdinami jie buvusiam „lenkų koridoriuje“. Vadinas, Klaipėdos kraštą Hitleris turi taip pat nuvalyti, vokiečius išsigabenti ir jį užeisti Lietuvai. Nes Hitleris šią Lietuvos teritorijos dalį grobė tik tai vien dėl to, kad čia daug vokiečių gyvena.

LIETUVA JAU PAREIKALAVUSI KLAIPĖDOS?

Pereitos savaitės pabaigoje daug pranešimų buvo iš Europos apie tai, kad Lietuva pareikalavo Hitlerio, kad būtų sugražintas Klaipėdos kraštas Lietuvai, kaip Lietuvos teritorijos dalis ir kad būtų duotas išėjimas į jūrą.

Šiuos pranešimus skelbė angli, prancuzu ir amerikonų agentūros. Vadinas, turėtų būti teisingos.

Anglų žiniu agentura Reuters sako:

Pagal danų laikraščiu pranešimų, Lietuvos vyriausybė, remdamosi rusų-lietuviu sutar-

timi, darys spaudimą į Vokietijos vyriausybę gražinti Klaipėdos kraštą Lietuvai. Pranešimas sako, kad Lietuvos spaudimas Vokietijai bus palaikomas Sovietų Rusijos.

Prancuzu agentura Havas skelbia:

Pranešimai iš Latvijos sako, kad Lietuvos vyriausybė darys žygius ir reikalaua iš Vokietijos gražinti jai jos teritorijos dali su uostu Klaipėda. Ši Lietuvos žygi pasizada paremti Sovietų Rusija.

Taigi, kaip atrodo, Lietuva atgaus prarasta savo teritorijos dali - klaipėdos kraštą ir vėl turės uostą, kuri Lietuva pastatė.

LIETUVOS-RUSIJOS SUSITARIMAS IR VOKIETIJA

Vokiečių agentura „D.N.B.“ skelbia: tuoj pasirašius sutartį Lietuvai su Rusija, kad toji sutartis yra grynai militarinio pobūdžio, pagal kuria abi valstybės pasižada drauge ginti Lietuvos sienas. Vokiečių agentura pažymi, kad šiuo metu Lietuva turi sienas su Latvija Rusija ir Vokietija ir daro išvadą, kad sutartis, kur kalbama apie apsigynimą, liečia tikrai Vokietiją, nes nei Latvija Lietuvos pulti negali, nei ir latviai turi padare sutarti su rusais. Rusai turėdami bendrą sien su lietuviais, patys pasižada jai sienas saugoti.

ANGLIJA NEPRIPAZISTA LIETUVOS — RUSIJOS SUTARTIES.

Kaip tik Maskvoje buvo pasirašyta Lietuvos — Rusijos draugiškumo ir savitarpinės pabalgos sutartis, pagal kurią Lietuvai atiduotas Vilniaus kraštas, Anglijos vyriausybė pranešė Kauno vyriausybei kad ji nepripažįstanti šios sutarties ir nepripažįstanti Vilniaus krašto su Vilniaus miestu Lietuvai. Anglai sako, kad ne tik jie, bet nei viena sąjungininkiu negali pripažinti Lenkijos žemių Lietuvai ir toks Vilniaus krašto priskirimas prie Lietuvos skaitomas Lenkijos padalinimu, prie kurio, esą, prisidėjo ir Lietuva pasirašydama su rusais sutarti ir pasiimdama Vilnių. Tačiau, anglai pastebi dar, kad Lietuva buvo grasinimais privers ta šią sutarti pasirašyti.

Idomy, iš kur anglai žino, kad Vilniaus kraštas yra Lenkijos teritorija? Ar tik dėl to, kad Lenkijos generolas Zeligovskis, kuris šiame kare žuvo klastingu būdu, susitars su Pilsudskiu ši kraštą užgrobė? Vadinas, anglai pripažįsta tik tai smurtą. Anglai dabar nori matyti ir Cekoslovakijos valstybe ir reikalauja iš Hitlerio, kad ji būtų atstatyta. Bet gi Cekoslovakija sudraskyta Hitleriui padėjo patys anglai. Anglams mažos ir skriaudžiamos valstybės mažai rūpi. PATVIRTINO SUTARTIS.

Aukščiausias Rusijos Sovietas ir Lietuvos seimas jau patvirtino pasirašyta tarp Lietuvos ir Rusijos sutarti. Abiejų šaliu vyriausieji organai pripažino šią sutarti geru ir nau dingu dalyku. Šioji sutartis jau iėjo galion. I Lietuva bus atgabenta 20.000 raudonosios armijos kariuomenės, kurie turės savo stovyklas Vilkauskioje,

Nerastingiausi žmonės

Pasaulyje

Nors Kinija yra seniausia tauta pasaulyje, kuri jau 2—3000 metų prieš Kristu buvo pasiekusi aukštą kultūros laipsnį ir žinojo raštą, tačiau kartu ji yra ir toji nerastingiausioji pasaulio tauta. Kodėl? Kinų raštas sau panašaus neturi, nes jį abėcėlė turi apie 400 ženklų, ko nė vienoj kitoj tautoj nėra. Žinoma, iš čia kiekvienam turi būti aišku, kodėl tiek daug yra nerastingu kinu Norėdamas toki raštą išmokti kinas mokos visą gyvenimą. Bet ir tai nevisuomet išmoks tama taip, kad būtų galima skaityt senas Kinijos išminčių knygas. Todėl po revoliucijos

kuri sukretė kinų tautą ir patvarkė energingam darbui, kinai susigalvojo raštą nors ir panašu senajam, bet jau tik iš 46 ženklų. Ši jie vartoja dabar visur: laikraščiai ir knygos bei vadovėliai pilnai naujuoju raštu išsiverčia ir minutis išreiškia ne blogiau nei su nuojū raštu. Iš 500 milijonų tautos iki šių laikų nerastingu budavo beveik pusė (200 milijonų). Bet toks didelis nuostantis beraščiu tautai yra be galo žalingas ir todėl dabar Kinijoje įvestas privalomas prazos mokslas, kad tuo būdu nors jauniji apsišvestų.

Kodėl taip greitai buvo sumusti lenkai

ir Kelmėje. Ka- zės bus stipria- s-Vokietijos pasi- ljos juro pakra- alanga.

is dėl Lenkijos- el lenkai, budami- jo i ši karą, ko- ju nesitarė su vo- a- juk būtų likusi- stybė, nebūtų pa- daug jaunų žmo- nebūtų tiek mil- sunaikinta? Juk- rjo vokiečiai rei- mažas ir ne taip- us trupinėtis did- jos valstybėje. Ko- sitarė geruoliai, ir- o pradžiai val-

ikaudų lenku lau- atsako pats bu- respublikos pre- cikis, Jisai sako- ijos žlugimo kalti- ai su prancuzais, s- ivėlė i ta kara- ukams tartis ge- tiečiais, žadėdami- ele pagalba. Len- mi anglų ir pran- i, leidosi karui- kiai pasirodė per- pagalbos lenkam- é. Ir tada baig- kiečiai atakavo- stus ir lenkų ka- angliai vokiečių- kalbomis. Aišku, lky- jėgos už vo- sumuštos, lenkų- nenė pakrikdyta- isa valstybė sul- vien tik dėl to, dėjo daug o nie- žigu lenkai būg- glu ir prancuz- nkai nebūtų pra- geruoliai būtų su- ječiais ir jiema- o jie reikalavo- ssi- isvada tokia:- adėjo vokiečiams- ikijos valstyba

Pasaulis stebisi, kol taip greitai buvo sumusti lenkai. Per tris savaites vokiečiai užkariavo puse Lenkijos ir sunaikino beveik visas jos armijas Lenkija sakėsi turinti 4 milijonus kareivių.

Vienas faktas yra aiškus, tai tas, kad buvo apginkluoti daug blogiau, negu vokiečiai. Jie neturėjo pakankamai karius, ir atrodo, net, kad didelė dalis lenkų kariuomenės nebuvo kaip reikiant aprūpinti lengvaisiais ginklais (sautuvais, kulkosvaidžiais ir tt.). Jiems truko priešlėktuvinių karius gintis nuo vokiečių bombų.

Labai didelė kliūtis lenkų kariuomenės veiksmams sudarė ta aplinkybė, kad pačioje pirmoje karo dienoje vokiečiai užkariavo orą. Spėjama, kad lenkai turėjo apie 1.000 karo lėktuvų, bet naciai prieš juos pastatė dūsyk ar trisysygius, ir lenkų oro laivynas buvo umai išblaškytas. Keli šimtai lenkų lėktuvų iškilo nesunaikinti. Daug jų, kai musai buvo pralaimėti išskrido Rumunijon arba Latvijon, ir nemažas lėktuvų skaičius pateko i naciai ir bolševiku rankas.

Bet rodosi, kad ir menkai apginkluota tokia milžiniška kariuomenė, kaip Lenkijos, būtų galėjusi daug ilgiau atsilaukiyti prieš užpuolikus. Drosos lenkų kareiviams netruks ta, kaip parodo atkaklus Varšuvos gynimasis. Vargiai galima sutikti su tais komentatoriais, kurie sako, kad lenkai neturėjo upo kovoti, — nors, gal but, dalis tiesos yra tame aiškinyje, kad Lenkijos kariuomenėje nebuvo solidarumo dvasios, nes jos vadai buvo „ponai“, o paprasti kareiviai — vargingų valstiečių sunus.

Tačiau kai kurie neutralių šalių karo ekspertai sako, jog- gei vyriausia Lenkijos nepasi- sekimo priežastis buvo ta, kad- j PER ILGAI ATIDELIOJO MOBILIZACIJA. Naciai už- puolė lenkus, kuomet jų ka- riuomenės atsarga dar buvo- tikta mobilizuojama. Atsar- giniai ėjo i artimiausius mo- bilizacijos punktus, kur jie- turėjo būti aprūpinti ginklais- ir paskui važiuoti i paskirtas

vietas fronte. Bet, pirma ne- gu jie suspėjo iškelti i ko- vos lauką, naciai lėktuvai jau pradėjo bombarduoti miestus- ir geležinkelius. Paskui lėk- tuvus, netrukus, atvyko ir mo- torizuotosios naciai armijų da- lys.

Daug lenkų kareivių buvo suimta, dar nespėjusių nė apsilikti karinėmis uniformomis. Lenkija buvo sukonzentra- vusi svarbiuose epsigynimo punktuose tiktai tą armijos- dali, kuri turėjo ginklus dar- prieš mobilizaciją. Sitos jė- gos buvo per menkos sulaukiyti vokiečių. Todėl pačioje karo- pradžioje Lenkija pradžė be- veik visas strategines pozicijas.

Kodėl lenkai nepasiskubino sumobilizuoti savo kariuome- nės, sunku tikrai pasakyti. Gal but, jie tikėjosi, kad ka- ras bus išvengtas? Bet reikia- pastebėti, kad ir Francuzija tik- prieš keleta dienų pilnai pa- baigė savo mobilizaciją — kai- jau buvo praėjusios trys sa- vaitės nuo karo pradžios! Da- bar francuzai turi 6.000.000 kareivių, pasiruošusių eiti i- muši. O jeigu naciai būtų juos- užklupe tai umai, kaip jie už- klupo lenkus, tai ir francuzams- gal būtų buvę riesta.

Bet reikia turėti galvoje, kad Lenkijos pralaimėjimas- nėra nulemiantis dalykas. Nie- kas nesitikėjo, kad lenkai su- muš Vokietija. Buvo tiktai- klausimas, kaip ilgai jie ga- lės laikytis, kuomet Francuzi- ja ir Anglija koncentruos savo- jėgas vakarų fronte.

Jeigu bolševikai būtų sto- je, kaip buvo tikėtasi, i „tai- kos frontą“ ir būtų atėjunte- lenkams i pagalbą tuksantų- kita karo lėktuvu, tai naciams- veikiausia dar nebūtų pasiseke- prasilaukti per lenkų apsigyni- mo liniją; o dabar Lenkijoje- jau prasidėjo rudens liutys, ke- liai pabiuro, upės ištvinko, ir- vokiečių motorizuotieji kariuo- menės burliai būtų bent keletui- mėnesiu istrigę dumble.

Bet anglų ir prancuzų pa- siryžimas nedaryti taikos, kol- Hitleris nebus sumastas, nėra- palaužtas. Tikroji kova dar tik- prasideda — to nereikia už- miršti.

„Naujienos“

KAUNE TRUKSTA BUTO

Šią vasarą Kaune veik ne- matyt tuščių, išnuomojamu bu- tu. Nemažą statoma ir nauju- gyvenamų namu, bet vos pa- dėjus pamatus jau pradėdama- išnuomoti butus, kitas ir nuo- mą sumoka už visus metus pir- myn ir gana aukšta, nes nauju- namų nesiekia nei kainu tvar- kytojo ranka.

Daug kas manė, kad lie- pos-rugpjūčio mėnesiais bus- tam tikras nuomininkų judė- jimas, bet apsiriko: niekas- savo turimo buto neapleidžia, kito nesusiranda, o dabar- rudenio, kai studentai, maitin- kai ir kulturtechnikai rengias- sugrįžti, tai ir kambariu sun- kiau gauti.

O anksčiau išreklamuotos- butu kolonijū statybos —- nutilo.

PENKIOLIKAMETES PANEVEZIO „JUODARANKES“

Prieš keletą metų kelias- turtingu panevižiečių gau- davo grasinamus laiškus, kad- paskirtose vietose padėtu ne- mažas pinigų sumas, kurios- siekdavo iki 1.000 litų.

Policija stropiai įsiekoda- ma nusikaltėlių, praėjusiais- metais Panevežio geležinkelio-

priešlėktuvinės apsaugos są- jinga pati dėl to aiškiai išpė- jė vartotojus. Bet juk karo du- jos šimtą kartų pavojingesnės- kaip virtuvės dujos. Dėl to- yra tik viena tikra apsauga: Nereikia karo. Taika. Nes- mūsų tėvu ir musu vaikų gy- vybė mums brangiau už viską.

Ir toliau panašus priderinti- atsakymai. Tokius išsiskauki- mus nežinoma ranka slaptai- iterpia dideliais egzemplioriu- skaičiais i tikruosius, ir tuo- būdu pati nacių organizacija- skleidžia prieš ją nukreipta- propaganda, kol apsižiuri.

Išgalvojama ir kitų nema- žiau imančių propagandos- skleidimo būdu. Štai papras- tas Lyons arbatos pakelis. Pro- peršviečiama popieri matyt- arbata. Bet praplėsk tą pakeli- ir už arbatos rasi ant plonutė- lės popieriaus atspaudinstą vis- egzempliorių nelegalaus lai- kraščio „Weltbuflne“.

Arba štai turistinės rek- lamos lapeliai išspausdinti- kaip reikia, bet viduje randi- garsaus vokiečių rašytojo Hein- richo Manno, Thomo Manno- brolio, atsišaukima „I visus- vokiečius.“ Tokius lapelius ne- matoma ranka turizmo būruos- se išspaudžia tarp tikrųjų ir- jie susiranda skaitytojų.

Ispanijos karo metu visos- vokiečių paslaptys buvo ati- dengtos brošūroje, kurios vir- šelis kolojaliausis, nes tai bu- vo reprodukcija E. W. Bole, visų užsieniū vokiečių vado- knygos: „Musų kultūrinis dar- bas užsieniuose.“

Visa ši nelegalinė litera- tūra keliauja, nors tie knygne- šiai rizikuoja kiekvieną kartą- savo gyvybę. Visuose dideliuo- se miestuose yra nelegalios or- ganizacijos centrai, kurie tuo- būdu aprūpinami „medžiaga.“ Išplatinamas oja is ranku i- rankas, kad toji literatūra pa- siektų plačius skaitytoju slupks- nius.

NEMUTAS

Lietuvos Naujienos

stotyje nusikaltėlius sučiupo, iš kurių paaiškėjo, kad grasinamus laiškus rašė Montvilskaitė Mašė, 15 metų amžiaus ir jos bendradarbiė Sa- jevičiūtė Chaja 12 metų am- žiaus.

Dabar Panevežio apygar- dos teismas šią bylą sprindė ir abi nepilnametės nubaudė po pusantų metų sunkiuju dar- bų kalejimo, pakeisdamas baus- me atidavimų drausmės ir au- klėjimo istaiga.

ZMONES GYVI BUDAMI STATOSI SAU PA- MINKLUS.

Joniškio kapinėse yra pa- statytas puikus akmeninis pa- minklas gyvulių gydytojui Lau- rynui Lopui atminti. O Lau- rynas Lopas sveikutėliais vai- kščioja po Joniškį ir pasistatė- dviejų aukštų murinius namus.

Lopas gyvas budamas pa- minkla pasistatydines todėl, kad jam mirus vaikai netu- rėtu išlaidu. Be to, gyvas bu- damas paminklą galis pasista- tydinti koki noris.

Rasėmių apskr., vienoje- laisvamanių kapinėse vienas- suvėjas taip pat pasistatyd- nes paminklą ir laukia mirties- jos nesulaukdamas, nes dar- stiprus vyras ir galis gyventi- 10—20 metu.

Anksčiau žmonės budami- gyvi sau paminklų kapinėse- nestatydavo, o dabar nervu- pakrikimo laikais gyvi budami- laiko save pusiau mirusiais.

DAUG GAISRU ZEMAI- TIJOJE.

Rugpjūčio 7 d. Micaičių- kaime Nevarėnų vals., per- kunas trenkė i ukiminko Jo- no Paulausko tvartus, kurie- užsidegė. Vėliau ugnis per- simenė i kitus gretimus ukio- trobesius — svirnų ir sklepa- kurie visi sudėgo. Be to, su- degė 5 karvės, už 2.000 litų- pašaro, už 1.200 litu linu ir- ukio padargų už 500 litu. Viso- padaryta nuostoliu apie 14- 000 litu. Turtas buvo neap- draustas.

Rugpjūčio 4 d. vidudieni- Pleiniū kaime. Tveru valsė, Prano Prialgausko gyv. na- me kilo gaisras. Tuo laiku visa- Prialgausku šeima buvo lau- kuose, Sudėgo namo šiaudinis- stogas, lubos ir šalia pastaty- tas medininkas. Namai neap- drausti. Spėjama kad gaisras- kilo iš duonkepimo pečiaus, ku- riamė kaip tik tuo laiku bu- vo pakepta duona.

Rugpjūčio 7 d. Narvaišių- kaime, Plungės valsė sude- gė Antano Simkaus tvartai- ir daržinė. Viena karvė, dar- žinėje buvęs žienas. Viso nuos- tolių 600 litu sumai. Turtas- neapdraustas. Nukentėjęs ma- no, kad tai padėgimas iš keršto.

KALP DABAR TVARKOMA TEKSTILES PRAMONE.

Pareikšme žydu spaudai, Prekybos, pram. ir amatu ru- mu p-kas inž. Kurkauskas pa- sakė, kad pramonės srytije- be jau organizuotos tekstilės- pramonininkų sekcijos kol kas- naujų sekciju neorganizuoja- ma. Buvo kilusi mintis organi- zuoti musu šilko dirbinių pra- mone, tačiau kadangi krašte

iš viso tėra 2 didesnės šilko- dirbinių dirbtuvės, todėl šis- klausimas nekeliamas.

Tekstilės pramonės reorga- nizacija iš viso pravesta to- kia prasme kad ateityje tam- tikri fabriakai gamins tik vil- nonius audinius, o kiti — tik- medvilnės ar lininius audinius- Vilnonius audinius, kaip jau nu- matyta tegamins „Drobes“ ir- „Nemuno“ akc. b-vių fabri- kai. Tam reikalui abu minėti- fabriakai bus tinkamai praple- ti kad pajėgtų savo gamybą pa- dengti krašto suvartojimą.

Klausimas leisti statyti- naujų tekstilės fabrikė ir tei- giamu atveju kokiuose miestuo- se, tebetiriamas naujai isteigta- me Pramonės departamente.

RASYTOJO J. BILIUNO KAPAS BUS ITAISYTAS PILIAKALNYJE

ANYKSCIAL. — Rašytojo- J. Biliuno palaikų pergabeni- mu ir kapo iruošimu sparčiai- darbuojasi anykštėnai. Čia šio- mis dienomis buvo iš Kauno- atvykusi Komisija, kuri tvarko- visus reikalus ir apžiūrėjo A- nykščių piliakalni aptarimui- techniskų reikalų. Inž. Varnas- teikia nurodymus piliakalniui- sutvarkyti bei kapus paruošti. Darbas pradėtas. Dali darbų- anykštėnai vykdo talkos būdu, rodydami gilaus supratimo ir- atjautino.

Tą pačią dieną valstiaus- savivaldybės patalpoje buvo- susirinkusi grupė anykštėnų, kurie nutarė sudaryti specialų- komitetą, kuris rūpinsis Biliu- no palaikų sutikimu, iškilmiu- organizavimu Anykščiuose, lai- dotuvėmis ir kitkuo.

Daug rupestio ir atsidėji- mo žiemis darbam rodo be ra- šytojo Vienuolio, kad viršaitis- Gogelis, progim. direkt. Glo- das, notaras Maželis, girinin- kas ir kiti.

Anykščių nuotajka pakifus- Jie rupestingai atlieka visus- darbus negailėdami laiko ir- truso, kad tik viskas būtų- laiku ir tvarkingai atlikta. A- nykštėnai išitikine, kad paga- liau pavyks susilaukti to my- limo rašytojo, kuris niekad- gyvas budamas nepamiršo- Anykščių.

IR LIETUVOJE PABRANGO BENZINAS.

Siomis dienomis Lietuvoje- buvo nustatyta nauja kaina- benziniui: Parduodant benzini- ū iš automaty arba mažmenu- pre- kyboje nustatyta, kad už litrą- neturi būti imama daugiau, kaip 75 centai. Liga šiol ben- zino vienas litras kainuodavo 70 centų. Kainu tvarkytojo isa- kymas dėl naujos benzinos kai- nos paskelbtas „Vyriaesybės- Ziniuose“.

SUKTYBES BIRSTONO VALS CIAUS RASTINEJ.

Birstono valsčiaus raštinėj- darė revizija ir surado neku- rių suktybiu ir kitu neleistinu- dalyku. Už tai valsčiaus viršai- tis J. Marčukaitis ir sekreto- rius P. Zukauskas atleisti iš- pareigy, o ju vieton išrinkti- nauji. Viršaitiu liko išrinktas- A. Bunevičius.

Kaip Vokietijoje vedama pro- paganda pires fasizma

Nors Vokietijoje už prieš- našiką propaganda kiekvie- nam gresia mirtis, vis dėl to- šia propaganda plinta visais- keliais. Iš užsienio gabenamos- nelegalės knygos, laikraščiai- ir kitokia literatūra.

Kartais propagandistai- sugalvoja labai gudrių planų. Štai, Anglijoj buvo vokiečių- biznieriū organizacija, kuri- prieš dabartinį karą leido sa- vo laikraštį. „Journal of the- German Chamber of Trade in- Great Britain.“ Tas laikraštis- buvo siunčiamas iš Anglijos- ir Vokietijon. Bet syki jo skaity- tojai nustebė: gavo žurnala- su tais pačiais viršeliais, bet- viduje visas turinys — propa- ganda prieš Hitleri ir prieš- visą naciū diktaturą.

Ta pat dieną kada vokie- čų kariuomenė ėjo i Praga, Berlyne buvo platinami toki- fotografuoti atsišaukimai: „Vo-

kiečių tautos dauguma smer- kia šiuos metodus... Mes ne- norime pavergti kitų tautu... Pakortokite visiems: Nauji- užkariavimai tik padidins na- šta ir priartins karą... Reika- laukite atsaukti kariuomene iš- čekų tautos žemės...“

Slaptai veikianti opozicija- išspaudino lygiai tokius pat- atsišaukimus, kur užrašai slam- biu šriftu palikti toki pat, bet- po jais paaiškiniamai štai kaip- pakeisti:

„1. Kam reikalinga liau- dies dujokaukė? Karo atvėju- reikia laukti nuodingu du- ju vartojimo. Tūkriausia apsu- ga nuo to pavojaus, tai vesti- taikos politiką. Niekas nema- no musų puli. Tik musu vadai- nori karą.“

2. Nuo ko saugo dujokau- kė? Nesaugo negti nuo vir- tūvinių dujų, — atsako slap- tasis propagandistas, — juk

Lietuvos Naujienos

ŠIAIS METAIS NUMATOMA SUTVARKYTI 140,000 HA. ŽEMES.

Pagal Žemės tvarkymo departamento sudarytą šių metų žemės tvarkymo planą, šiemet buvo numatyta sutvarkyti 140 tūkst. ha žemes. Nors darbams vykdyti oras labai palankus, bet užsimoti darbai nebus atlikti. Pirmiausia, šiemet taupumo sumetimais panaikintos matininkams už atliktus viršnorminius darbus premijos, kurių mokėtos nuo 1924 metų, antra, ukiniškai tapo atsargesni ir su jais tenka ilgiau tartis nustatant kolonijų ribas. Be to, įvykdyti priimtą planą kliudo ir padažnėję gaisrai, nes kai sudega trobesiai, tai reik be eilės sodyba pertvarkyti. Pagaliau šiemet sudegė Užvenčio, Miroslavo, Silalės, Kulių, Veviržėnu Zidiku ir Gargždų miesteliai, kurių žemės taip pat be eilės tenka

tvarkyti ir atitraukti matininkus nuo pradėtų darbų.

SAUSRA BAUGINA UKININKUS.

Artinasi rugių sėjos laikas, gi laukai taip išdžiūve, kad visai neidribami, nes jau senai baltos kaitros svilina, o lietaus ne lašo. Tokios sausros gasdiną ukininkus ir baimę ju tarpe kelia. Gyvuliai kaniknasi, žolė neauga, o esama apdengta žemių bei dulkiu. Jeigu taip tesis ilgesni laikai, tai sekančiais metais busime be duonos sako ukininkai.

Iš tiesų, šioje apylinkėje lietaus visai nėra, nors kitose Lietuvos vietose jos esama per daug.

9.000 NELAIMINGŲ ATSITIKIMU.

Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasa šiais metais ligi šiol jau yra įvykę apie 3,000 nelaimingų atsitikimų.

šiol žemės ukyje jau yra įvykę apie 6,000 nelaimingų atsitikimų. Pastaruoju metu iš seniuo gaunama kas dieną po 150-200 nelaimingų atsitikimų aprašymų — protokolų.

Pramonės imonėse šiais metais ligi šiol jau yra įvykę apie 3,000 nelaimingų atsitikimų. Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasa, padidėjus nelaimingų atsitikimų skaičiui, norėdama greičiau visus nukenčius patenkinti pašalpų bei pensijų teikimo atžvilgiu, turi irgi daugiau darbo ir beveik kasdien posėdžiauja.

UZ KA LIETUVOJE BAUDZIA ZMONES

Lietuvos žmonės turi atsiminti labai daug taisyklių ir isakymų, o jei kuris bent viena pamiršta, tai tuojau susilauki pabaudos. Žmonės baudžiami už įvairius „prasizengimus“. Jie turi mokėti miesto vaikščiuoti ir žinoti, kada ir žinoti, kada ir kur sustoti. Einant skersai gatve irgi turi taisyklės, kaip žmogus turi būti dairytis ar jo nemato policininkas, nes yra tam tikros taisyklės

eiti skersai gatve. Nepataikysi pereiti gatve, kaip nurodyta taisyklėse — pabauda. Sustosi gatvėje — pabauda, ir tt. Už toikus prasizengimus per šiu metų pirmą pusmetį Lietuvoje nubausta viso 17,191 žmogus. Jų sumokėta pabaudu suma 35,069 litai.

ZMOGZUDYSTE DEL MEILES

Tauragės gyvotojani Monkevičius su Degimu buvo išvykę į Klaipėdos kraštą uždarbiauti, bet prieš kuri laiką Klaipėdos kriminalinė policija pranešė, kad Degimas rastas rastas nužudytas. Vedant tyrimą areštuotas jo draugas Monkevičius ir kaltinamas žmogžudystėje.

Monkevičius nuolatos palai kes su Degimo žmona meiliskus santykius ir paslapčiom turėdave dažnius suėjimus, bet jų meilei stovėjo skersai kelio Degimas, kuri ir pasiryžęs prašalinti sau iš kelio.

Monkevičius žmogžudystėje nepripažįsta nors nesiginčija dėl esamų su nužudytojo žmona meiliskų santykiu.

VARSUVA TAIP SUNAIKINTA, KAD SUNKU BUS ATSTATYTI.

Havaso korespondentas Berlyne rašo, kad buvusi Lenkijos sostinė taip sunaikinta sugriauta, kad sunku būtų ją bus atstatyti. Dabar Lenkijos okupantai vokiečiai sau sau galvas, kur padaryti du puotos Lenkijos sostinė, nes Varšuva visai liko niekam netikusi — tik griuvusių kruvos. Spėjama, kad greičiausiai sostinė bus padaryta Lublino mieste.

Hitleris yra didžiausias ir didų prieas. Bet užimdamas Lenkija jisai gavo virš dviejų milijonų žydų. Ką jisai su jais darys, sunku žinoti. Kalbant turėdave dažnius suėjimus, bet jų meilei stovėjo skersai kelio Degimas, kuri ir pasiryžęs prašalinti sau iš kelio. Monkevičius žmogžudystėje nepripažįsta nors nesiginčija dėl esamų su nužudytojo žmona meiliskų santykiu. Hitleris yra didžiausias ir didų prieas. Bet užimdamas Lenkija jisai gavo virš dviejų milijonų žydų. Ką jisai su jais darys, sunku žinoti. Kalbant turėdave dažnius suėjimus, bet jų meilei stovėjo skersai kelio Degimas, kuri ir pasiryžęs prašalinti sau iš kelio. Monkevičius žmogžudystėje nepripažįsta nors nesiginčija dėl esamų su nužudytojo žmona meiliskų santykiu.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO SLIKTOS

gerai žinoma visiems lietuviams
Rua da Conceição 79-A, Fone
4-1840 (prie pat stoties L u z
atidarė naują skyrių — apra
siuvyklą, prie stoties Zuz ten
ir gyvenamas butas

RUA da Conceição, 11

GALECKO SIUVYKLA

Siuva rūbus pagal naujausias madas ir įvairiausių medžiagų — vietinių ir užsienietiškas. Darbas pagal savo kokybę yra pigus, atliekamas sąžiningai, diplomuoto atžvėjo Galecko prižiūrimas.

TAD VISI IR SIUVASI RŪBUS GALECKO SIUVYKLOJE.

RUA DUQUE DE CAXIAS, 287

Tel. 4-1457

Daržai ir Ukiai

Netoli stoties Carvalho de Araujo suburbio Central do Brazil, paroduodame geriausios žemės daržams ir nedidelems ūkiams, žemė apaugusi mišku. Yra pakankamai vandens. Žemės kaina — tik 300 — 400 reisų kvadratinis metras. Geri keliai ir arti esančios stotys duoda galimybės užvesti paukščių ūkį, verslų daržininkystę, kitokių kultūrų auginimą ir įrengti poilsio namus.

Sklypai nuo 10.000 metrų išimokėjimui pradodant nuo 50\$000

Savininkas. Cia de Agr. Imigração e Colonização.

Pardavimų Raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-4549, S. Paulo
Sekmadieniais ir šokiadieniais ištisia savaitę galima toirautia vietoje krautuveje prieš Carvalho de Araujo stotį pas ANTONIO KRISTEN
Traukiniai iš stoties Norte išeina: 7,54; 9,05; 10,04; 11,10; 12,14 14,30.

Įregistruota nr. 45 iš 10-12-38 trečiojoje apylinkėje.

NETURI PINIGŲ? REIKIA GERŲ KOSTIUMŲ?

ad nieko nelaukdamas kreipkis siuivyklon

Vilnius

Matis: Rua da Mooca, 8C 27 Tel. 8854. Filial: Pr. Julio Mesquita, 60 Tel. 4-5015.

Kur pasisiūdiu... geriausios medžiagos
eilutę mokėdamas 1 mėnesį po 20\$.

O taip pat dia gausi nepavilam-
pamą apsiaustą (capa) tokio-
mis pat sąlygomis.

Lietuviu Jaunimui

DEMESIO!

Norėdami dėvėti gražiai pasiūtus rūbus ir pigiau negu kitur tik pas Paulo Ambrozevičius, kur darbas atliekamas sulig naujausių madų vyriškų ir moteriškų.

Lietuviai, išnaudokite laiką sekmadieniais ir vakarais. Užsikite ir įsitikinsite, nes darbas atliekamas, neblogiau kaip São Paulo centre, bet daug pigiau.

Taip pat yra gražus pasirinkimas moderniškiausių medžiagų.

PAULO AMBROZEVIČIUS

RUA CICLAMES NR. 52 - V. BELLA

SKILVIS IR KEPENYS

Moderniškas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir kepenų specialisto

Be operacijos

Vidurių skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diegliarūgimais kitos ligos pagydoma BE OPERACIJOS, įvairios Moterų ligos gydomos irgi BE OPERACIJOS, tik su infekcijomis.

Jei sergi, tai šiandien pat kreipkis pas

Dr. Paulo Licciardi

Medikas Operatorius Santa Casa Premijas nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val. vak. Gyr. Vieta ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444

PASTABA: Vyksta i namus bile valandą dieną, nakti.

Dr. ADOLPHO TAUBKIN

ADVOKATAS

(Diplomotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai (ipotekos, žemės pirkimas bei pardavimas ir t. t.) Skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita, 2, antras aukštas, Tel. 2-4214
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 1 iki 5 val. vak.

KALBA LIETUVIŠKAI.

DR. A. CANDIA

Venerinės ligos:

TRIPERIS (Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.)
SIFILIS. Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais nuo 10-12.

Rua Barão de Itapetininga, 242, 3 aukštas.
Telefonas: 4-0218

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

MIGUEL OCOUGNE

R. 15 DE NOVEMBRO, 1939 sobrelėja Tel. 2-6393.
S. PAULO

Daro vertimus iš visų kalbų ir paruošia visokius dokumentus, kaip antai: cart. professional, carteira de identidade.

KALBAMA LIETUVIŠKAI.

LIETUVIAI, DĖMESIO!

Kiekvienas pasistenkite pažinti
SIOUVYKLĄ LIETUVA
KAIZO ŽEBRAUSKO

Čia yra didelis pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Už darbą garantuojame.

Lietuvių siuvyklų yra daug, bet SIOUVYKLĄ LIETUVA tik viena.

Rua General Ozorio Nr. 161. — S. PAULO

Carminativo Plazuka

Yra išbandytas kaip geriausias medikamentas, vaistas, nuo ligų: skilvio, kepenų, vidurių, galvos skaudėjimus, svaigulio ir kitų ligų.

Gera sveikata?

Carminativo Plazuka

Parduodamas visose vaistinėse Sandelis: Bueno Cia. Rua Maria Candida, 187, S. Paulo
Reikalingi atstovai į interiera

Kur tik busi, neužmiršk "Aido"

Jis parduodamas;

Stotyje «Luz», prie Centralinio Pašto durų ir kampo; Largo da Sé prie laikrodžio ir Vila Prudente bondės sustojimo vietos; Bom Retiro: Baužio krautuvėje — rua Aymorés ir kampo rua Carmo Cintra; Koskoje — kampo J. Paulino ir Silva Pinto; V. Anastazijoj kirilauskio krautuvėje; V. Zelina; J. Bernoto krautuvėje — rua 3 N.º 4 Jurgelėvičiaus krautuvėje prie bažnyčios; Mokoje — kampo rua da Moóca ir av. Paes de Barros kioskoje. Visose miesto dalyse pas platintojus ir Aldo redakcijoj. Rua Candindé, 478 Stankevičiaus krautuvėje; Lajoje, kioskoje prie stoties.

SANTO ANDRÊ:

S. P. R. stoties kioskoj.

SANTOS:

S. P. R. Geležinkelio stoties kioskoje.

PASTABA: Jei kurioje nors S. Paulo miesto dalyje arba kuriam kitam nors mieste nėra įsteigtos Aldo pardavimo stoties ir kur tik gyvena didesnis būrelis lietuvių, praneškite redakcijai, o redakcija tuo pasirūpins. Aidas turi būti visur pardavinėjamas, visur platinamas. Nė vieno kampe lio tenelėka, kur nebūtų Aldo

DANTU GYDYTOJAS JOSÉ LEVKOVICH

Rua Silva Pinto 264 (antigo 46) Bom Retiro. Atsivylgdamas į sunkų laiką nutarė sumažinti kainas už dantų gydymą ant pusės kainos, kaip antai: ištraukti dantį be skausmo 6\$000; plomba cidabro pūrceleno 8\$000.

Kalbama lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai.

Daromi Visok Spaudos darbia

Primami užsakimai is provincijos
Darbas atliekamas greitai ir svariai, visokioms spalvoms, pigiausiomis kainomis

Pirmoji Lietuviska

SPAUSTUVĖ

Rua da Moóca, 1721 Tel. 2-1123

LABORATORIJA — MEDICINIŠKAS IŠTYRIMAS

(Nugarakaulio, smegenų, kraujo šlapimo ir išmatų) Tikras ir geras

Dr. A. KANDIA IR M. KOGANO

Rua Barão de Itapetininga 242, 3 aukštas. Priėmimo valandos nuo 9—11 ir nuo 3—6. Sekmadienį nuo 10—12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS YRA "Lietuvių Aidas Brazilijoj"

nes jis remiamas tik savų skaitytojų. Jei dar nesi "Aido" prenumeratorių, tuojaus stoki į jų eiles

KAVA "DOM BOSCO"

Lietuviai visur reikalaukite ir pirkite kavą DOM BOSCO. Tai gryna pirmos rūšies kava.

Sociedade Torrefação de Café "Dom Bosco" Ltda

Rua da Moóca, 305-A Tel. 2-1123

Dr. A. Jazara Snege

(Maskvos gydytojas 1914 m.)

Vidurinių, venerinių ir moteriškų ligų specialistas, chirurgas.

Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak. Ladeira Porto Geral, 12, salės 4 ir 5.

(Kampas rua Boa Vista ir 25 de Março) Gyvenamoji vieta ten pat 5 andar Tel. 2-5068

Dr. S. Meitin

Diplomotas, Vokietijoje, Rygoje ir Rio de Janeiro.

Vidurinių ir nervų, reumatizmo ir nuomos ligų specialistas. Gonorėja — Sifilis. Gydymas kalnų saule. Ligonius priimamasdieną nuo 2 iki 6 val. vak. Kalbama lietuviškai.

Rua Barão de Itapetininga, 139 1-mas aukštas Tel. 4-105

Vietos Lietuvių Gyvenimas

NAUJAS LIETUVOS IGA- LIOTAS MINISTERIS PIE- TU AMERIKOJE.

Kaip jau visiems žinoma, iki šiolei buvęs Pjetu Amerikoje Igaliotas Lietuvos ministeris, Jonas Aukštuolis, atsauktas. Apie tai buvo rašyta. Bet dėl susidėjusių Lietuvoje aplinkybių, Aukštuolio išvykimas buvo atidėtas. Dabar jau galutinai tos žinios pasitvirtino ir Aukštuolis apie šio mėnesio 25 dieną pravažiuos pro Santos i Lietuvą su visu savo bagažu.

Beje, reikia pridurti, kad drauge važiuoja ir atstovybės sekretorius Blavesčius. Jisai taip pat atsauktas.

Už ką tu du ponai atsaukti, smulkmenų niekas nežino. Bet aišku viena, kad juodu čia nusipolitikavo, ypačingai Aukštuolis, pasižymėjo lietuvių kolonijos skaldymu. Tai gali būti viena rimčiausių ir svarbiausių priežasčių jo atsaukimo.

Naujuoju Lietuvos Igaliotiniu Ministeriu paskirtas Kazys Graužinis, kuris laivu „Neptunia“ jau atplaukė i Buenos Aires, nuolatine savo paskirimo vieta. Kaip teko patirti, naujas Lietuvos Igaliotas ministeris p. Graužinis greitai žada atkankyti Braziliją, padaryti vizitą Brazilijos vyriausybei. Mat, Graužinis atstovauja Lietuvą ir Brazilijoje. Ta pačia proga žada aplankyti ir São Paulo lietuvių koloniją Krsp.

BR. SUKEVICIUS BYLA LAIMEJO.

Bronius Sukevičius, buvęs „Lietuvio“ laikraščio vyriausiasis raiščių rinkėjas buvo atleistas iš darbo ir jam buvo neismokėta alga, o taip pat ir kompensacija. Darbo Departamente buvo užvesta prieš „Lietuvį“ byla ir Br. Sukevičius bylą laimėjo. Jam ismokėta kompensacijos 2:000\$.

„Lietuvio“ paskutiniame savo numeryje rašo, kad prieš jį niekas jokios bylos nėra kėles. Tai gal paaiškina, kaip buvo su Sukevičium, kuriam Lietuvio leidėjai nenorėjo mokėti ir buvo patraukti Darbo Departamento teisman? Ir už ką jam tuos du kontus sumokėjo „Lietuvio“?

NESAMONES RASO PATS PRIEŠ SAVE.

Spalių 4 d. Argentinos lietuvių laikraštis „Momentas“ šventė savo trijų metų sukaktinę. Ta proga nuo savo skaitytojų ir bendradarbių gavo sveikinimą, kuriu dalis paskelbta „Momento“. Tarpe ir kitu sveikinimų, yra ir iš Brazilijos Jono Butausko sveikinimas.

Prieš sveikinimus, ypač spaudos darbe, niekas nieko negali primesti. Kiekvienas džiugiasi nuveiktais savo darbais. Kiekvienam dirbančiam yra malonu sulaukti priitarimo iš savo šalininkų. Tarp laikraščių yra priimta taip pat sveikinti kitus laikraščius tam tikromis progomis. Tai toks jau bendradarbių, arba geriau sakant, bendrojo darbo žmonių solidarumas. Sveikinimai bei linkėjimai gali būti ir reikšti visai. Bet sveikinimuose plūsti, kolioti ir net grasinti kitus, yra labai žema ir negraži. Tamsuoliu darbas. Šia proga kelis žodžius noriu tarti dėl Jono Butausko

paskelbtų sveikinimu „Momento“ jo sukaktiniu proga. Tas iš Brazilijos „Momento“ korespondentas galėjo laikraštį sveikinti žodžiais tokiais, kokie tik jam patinka, bet jau koliotis, grasinti ir nesamones kalbėti šia proga visai netinka. Jis puola „apsimaskavusius demokratius“, „mulkintojus“ visus Brazilijoje dirbančius laikraštini darbą vadina „melagiais“, „apjekėliais“ ir panašius. Ir baigdamas šitokių žodžių litanią dar priduria „Ne leiskime save temdyti visokiems gudruoliams, ir stoje visį kaip vienas vienon seimon, atsukime vėzdžius savo priešams“.

Iš šių jau keliu žodžiu galima suprasti, kad Jono Butausko didžiausi priešai yra visi Brazilijoje einantieji laikraščiai, prieš kurios jisai siulo „atsukti vamzdžius“. Bet gi keista, juk tas pats „Momento“ korespondentas bendradarbiauja ir Brazilijos lietuvių laikraščius ir rodos be skirtumo. Vadinas, jisai pats pliekia sau kaili, pats prieš save rašo tokių nesamonių, kad net gėda ir skaityti. Tai nesubrendusio laikraščio paprasto korespondento pasižodžiavimas „Momento“ metinių sukaktiniu proga.

Minėtas „Momento“ korespondentas dar gražiausia daro, sielodamas dėl Brazilijos lietuvių inteligentų, kad jie leidžia veltui laiką ir neplatina „Momento“. Mes patartume Butauskui truputi susitupėti, o nebėgioti ten, kur atviros durys. Nes jeigu visa lietuvių spauda Brazilijoje yra tik mulkių spauda, kaip jis sako, tai labai prastą atestaciją pasirašė sau Butauskas apie nusi-manymą spaudoje.

Karklekis.

APSIMOKEJO PRENUMERA TA IR PAAUKOJO AIDUI

J. Gruodis, gyvenantis Frigorifike, lankėsi Aido redakcijoje apsimekėjo prenumerata ir paaukojo Aido naudai. Lai kraščio redakcija ir administracija širdingai dėkoja.

GAUNAMI LAISKAI IS LIETUVOS.

Prasidėjus karui Europoje paštas iš Europos buvo sustojęs ir ilga laiką nebuvo galima gauti jokių žinių iš Lietuvos. Pastaruoju laiku paštas iš Europos vėl normaliai pradejo ateiti ir paskutiniu laiku daug laisčių ir laikraščių atėjo iš Lietuvos. Iš laisčių galėsime sužinoti, kaip pergyveno karą, kuris vyko Lietuvoje pasienyje, mūsų artimieji. Kaikurie rašo kad lietuviai, kurie gyvena pasienyje, tie girdėjo ir ar motų ir kulkosvaidžių šuvis, iš lietuvių metamas bombas, matė Lenkijos pusėje didelių gaisrus ir žmonių bėgimą.

„MOMENTUI“ TRYS METAI
Argentinos lietuvių pažangus laikraštis Momentas šventė savo trijų metų sukaktinę. Šią proga, sunkiame spaudos darbe, sulaukus trijų metų amžiaus, sveikina „Momento“ leidėjus ir redaktorius.

„Aidas“

SAUKLAMI BUS SIE NUME- RIAI IDENTIFIKUOTIS KITA SAVAITE.

Kitą savaitę bus pašaukti asmenys i Gabinete identifikuoti (daryti prištu nuospaudas), kurie turi numerius.

Spalių 21 d. 6.301 iki 6.500
Spalių 23 d. 6.501 iki 6.800
Spalių 24 d. 6.801 iki 7.100
Spalių 25 d. 7.101 iki 7.400
Spalių 26 d. 7.401 iki 7.700
Spalių 27 d. 7.701 iki 8.000
Spalių 28 d. 8.001 iki 8.200

Kas turi minėtus numerius pažymėtomis dienomis nuo 12 valandos dienos turi vykti i Gabinete.

Aidas skelbs kiekviena savaitę kokį numerį kada turi vykti identifikuoti. Taigi, gerai kiekvienam kiekvieną savaitę nusipirkti Aidą ir turėti pas save tvarkraštį.

DIDELES SAUSROS.

Lietaus! lietaus! šaukia ukininkai. Ir iš tikrųjų, sausros tesiasi gan ilgai, žemė tiek išdžiuvusi, kad jokie augalėliai negali augti. Kas buvo pasėta, ar pasodinta, išdžiuvo ir reikės antrą kartą sodinti. Taip praneša mums Antanas Didžiokas, kuris ne toli São Paulo turi ūkį.

PARDUODAMAS NAMAS.

Parduodamas namas, kambary, virtuvės teraso. Žemės sklypas 13X27. Av. Parque Villa Prudente No. 7. Kaina 10 kontų. Bonde 32.

Bom retire parduodama krautuvė, ant Rua Newton Prado 606, apie kitokias informacijas kreiptis pas sr. Julio Ligeika, ant pačios gatvės, rua Newton Prado, 592.

Cartorio da Alberto Netto

Registro de Títulos e Documentos.

3º Oficio

vairių dokumento registracijai asmenišku, organizacijų istatų, kontraktų, valdymo, visokių iudijimų ir tt.

Largo do Thesouro 20

tel. - 3-9013

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

A. Moškelevičiui — Pini-gus 20° gavome. Širdingai dėkojame. Laikraštį siuntinėsimė Vadovėlio, kurio prašete, kad galėtumėte mokintis portugalų kalbos, neturime.

L. Cechanavičius — Pini-gus 20° gavome. Laikraštį siuntinėsimė. Širdingai dėkojam Tamstai už linkėjimus. Nuo mūsų visu pačiu priklauso laikraščio išlaikimas, jo tobulėjimas ir augimas. I Tamstos laiška, kaip klausėte ar dabar išimtos svetimšaliu knygtės bus geros, tai trumpai atsakome: geros. Jos reikalinga bus registruoti tik tai Darbo Departamentuose. Bet apie tai bus pranešta.

GATAVOS KARTEIROS.

Šią savaitę išimtos iš po. licijos Karteiros de Identidade Modelo 19 šiems asmens.

Anna Bitinas,
Antanas Jurbnis,
Alfonzas Serelis,
Bohus Belaišius,
Constantino Bagušinskas
Estevan Pranckevičius,
Estanislau Grabinski,
Ignas Norvaišas,
Jorge Vasiliauskas,
Julio Soidaitis,
Josė Zubrys,
Juan Brzezowski,
Kazys Milevičius,
Leonas Endziulevičius,
Maria Sodaitis,
Margarida Horvathy,
Pedro Kazakevičius,
Petronela Kazakevičius,
Stasys Ivanauskas,
Sofia Milinkevičius,
Vytautas Rutkauskas,
Vladas Smatovich.

Visiems išvardintiems asmenims dokumentus parengė ir kartėras išėmė Aido redakcija. Kas nori gero, sąžiningo ir greito patarnavimo ypač lietuviai, kuriems svarbu yra kuo mažiausia sugaišti laiko, tesikreipia i Aido redakciją. Be to, svarbu yra dar ir tas kas dirba dokumentus Aido redakcijoje, čia turės pilna registracija: pametus dokumentus, ar suplesčius, visų dokumentu registracija, visi numeriai visų kartėirų randasi redakcijoje.

Reumatizmas ???

Kroniškas ar aštrusis reumatizmas. Ekzema, volys ir skauduliai. Gydymas moderniais, Terapia moderniausia DR. PAULO LOCCIARDI, Rua Silva Pinto, 444. (Bom Retiro) São Paulo, telefonas: 5-4175. Priima nuo 15 ligi 18 val. Apžiūrėjimas 20\$000.

Villa Beloje parduodamas didelis namas ir žemės sklypas. Dėl sąlygų teirautis Aido redakcijoje.

KONSULATAS PAIESKO

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo prašo paskelbti šią skelbimą:

Gauta žinių kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Worcester mieste mirė Pranas Tenkevičius, arba Tankus, kurio sesuo Morta Tenkevičius gyv. Brazilijoje, kuriam taip pat priklausė pilikimo dalis. Siuo reikala Jonas Tenkevičius yra prašomas atsilankyti i Lietuvos Konsulata, Rua Aureliano Coutinho 88 São Paulo.

Mokėdamas po 10\$ mėnesi

Susitvarkysi savo dokumentus ir gausi KARTEIRA DE IDENTIDADE MODELO 19. Šiomis sąlygomis parengia dokumentus ir padeda išganti kartėira Aido redakcija. Parengia visus reikalingus dokumentus svetimšaliams greitai, pigiai ir sąžiningai. Kreiptis galima kasdien nuo 8 val. ryto ligi 8 val. vakarų ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto ligi 12 val. dienos.

Rua da Mooca, 1721.

Telephone 2-1193

DR. LUIS ABINADER

Gydytojas.

Gonoroja, Gydymas greitas ir be skausmu Moteru Ligos. - Reumatizmas ir Astma.

Av. São João No. 578, 2o. aukstas, 21 Apartamentas, Telefonas: 4-7069.

Ligonius priima nuo i ki 12 ir nuo 14 ligi 18, 30 val.

Dantu Gydytojas

Dr. Waldemar P. Magalhães

Rua da Mooca, 1659 (Prie Aido Redakcija

Tisoad iraa traukia tison. Kainos pigios. Ligonius priima: Antri laidieniais, trečidieniais ir penktadieniais.